

ПРО XVII З'їзд ВЛКСМ

14 листопада в Москві відбувся IX Пленум ЦК ВЛКСМ. У його роботі взяли участь голова Центральної ревізійної комісії КПРС Г. Ф. Сизов, члени ЦК КПРС, відповідальні працівники ЦК КПРС, міністерств і відомств, громадських організацій, передовики виробництва.

Перший секретар ЦК ВЛКСМ Є. М. Тяжельников повідомив, що у відповідності із Статутом ВЛКСМ у травні 1974 року закінчуються терміни повноважень центральних виборних органів ленинського комсомолу, обраних на XVI з'їзді ВЛКСМ.

Пленум прийняв рішення скликати черговий XVII з'їзд Всесоюзної Ленінської Комуністичної Спілки Молоді у

квітні 1974 року. З доповіддю «Про підвищення ролі комсомолу у вихованні гідної зміни робітничому класу й колгоспному селянству» на пленумі виступив перший секретар ЦК ВЛКСМ Є. М. Тяжельников.

Пленум заслухав і обговорив повідомлення секретаря ЦК ВЛКСМ Л. І. Матвеева про заходи по підготовці до 50-річчя з дня присвоєння комсомолу імені В. І. Леніна й затвердив ці заходи.

Групі комсомольських працівників, героїв і ветеранів праці на Пленумі були вручені знаки ЦК ВЛКСМ: «Трудова доблесть», «Наставник молоді», золотий знак «Молодий гвардієць п'ятирічки».

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За науковці кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ імені І. І. Мечникова.

РІК ВИДАННЯ XXXIX

№ 34 (1131)

23 ЛИСТОПАДА 1973 р.

Ціна 2 коп.

КОЛЕКТИВ хімічного факультету відзначив 40-річчя з дня утворення.

У вересні 1933 року в Одеському університеті відкрився новий факультет. Кафедри неорганічної, органічної, фізичної хімії та інші існували й раніше. Історія хімічних досліджень в університеті налічує 108 років. А як окремий факультет він відрізняється своїми роками з 1933-го.

Створення кузні кадрів хіміків для країни стало важливою подією у розвитку справи хімічної освіти та наукових досліджень в галузі хімії. Рішення про відкриття хімічного факультету Одеського університету було одним з етапів виконання важливої постанови ЦК ВКП(б) та РНК СРСР про розвиток вищої школи, що вийшла в 1932 р.

І от у понеділок — велике свято. Святкування почалося у великому актовому залі університету. Відкрив його ректор університету член-кореспондент АН УРСР, професор, доктор хімічних наук О. В. Богатський. Він привітав присутніх з нагоди свята, а також побажав колективу великих творчих успіхів.

З доповіддю «Розвиток університету за 40 років» виступила декан хімічного факультету доцент Н. Л. Оленович.

На святі були присутні випускники факультету, які працюють нині в різних галузях народного господарства та в галузі освіти. Від імені випускників I випуску привітав присутніх доцент А. І. Позігун. Потім виступали випускники інших років, які у своїх промовах говорили про те, що вони завжди з вдячністю згадують факультет, своїх вчителів, які дали їм путівки в життя, озброївши міцними знаннями такими необхідними в роботі. Про це говорили Л. Алексеева, Є. Марголіна, Є. Рабінович, В. Антонович, Н. Гавриш та інші.

Присутніх тепло привітали юні хіміки міста, які розповіли про підпільну діяльність професора хімічного факультету Е. К. Лопатто.

Нині хімічний факультет — великий науковий і педагогічний центр. На ньому проводяться наукові дослідження, готуються кадри для хімічних підприємств країни та вчителі для шкіл.

Факультет за його 40-річчя поздоровили провідні вузи країни, установи, випускники. Всі вони бажають хімічному факультету процвітання та розвитку.

Наприкінці присутнім було показано концерт, поставлений силами художньої самодіяльності факультету та університету.

Цей день став особливо знаменним для першокурсників — їх було посвячено в студенти.

До свята готувались на факультеті задалегідь. Кафедри підготували стенди, які розповідають про розвиток кожної з них. Ці стенди було виставлено для огляду. Редколегія «Советского химика» випустила спеціальний номер, присвячений 40-річчю з дня заснування факультету.

40 РОКІВ ФАКУЛЬТЕТУ

Заняття у лабораторії хімічного факультету.

Фото О. ЛЕВИТА.

ДУЖЕ ПОТРІБНА КНИГА

Вийшла в світ книга, підготовлена співробітниками наукової бібліотеки Одеського університету — О. Ю. Ноткіною і В. С. Фельдманом (під редакцією П. М. Бондаренка) «Редкіє издания произведений К. Маркса, Ф. Энгельса и В. И. Ленина в фондах научной библиотеки ОГУ». Підзаголовок на титульному листі скромний: «Библиографический указатель».

Але насправді зміст цієї роботи далеко перевершує завдання бібліографічного вказівника. Перш за все тому, що торкається він таємного й дорогого серцю й уму кожного марксиста — рідкісних видань основних праць

класиків наукового комунізму, а, по-друге, тому, що складена книга знавцями й ентузіастами своєї справи, великими ерудитами в галузі бібліографії з любов'ю і справжньою науковістю.

Дбайливо збираючи про критих відомості про надходження до бібліотеки нашого університету з початку її заснування видань праць К. Маркса, Ф. Енгельса, В. І. Леніна — прижиттєвих і посмертних, підпільних і легальних, на рідній мові і перекладних, упорядники не тільки розкривають скарби нашої бібліотеки. Значення цієї праці набагато ширше. Наукова громадськість одержала в свої руки ще

одне цінне джерело для вивчення впливу праць класиків марксизму на формування марксистсько-ленінського світогляду не тільки студентства й передової професури, але й робітничого класу, трудового селянства на півдні нашої країни.

Важко переоцінити дані про перші листи й статті К. Маркса, які опубліковані в німецьких журналах 50—60 років XIX століття, котрі надходили в бібліотеку університету, про перші видання «Капітала» К. Маркса на німецькій і російській мовах, придбаних бібліотекою уже в 1868 і 1872 роках, про праці Ф. Енгельса, про роботи В. І.

Леніна, видані в Одесі в період революційної бурі 1905—1907 рр., про перші видання цих безцінних праць після перемоги Великої Жовтневої соціалістичної революції. Шкода лише, що автори обмежили свою працю хронологічними рамками початку 20-х років.

Ця книга необхідна й цінна для кожного. Вона корисна й студентам, і аспірантам, і викладачам, якою б галуззю науки вони не займалися. А в зв'язку з цим незрозумілий малий тираж видання, який поставив книгу в розряд рідкісних.

З. ПЕРШИНА,
декан істфаку, доцент.

ПОДЯКА ТРУДІВНИКІВ ЛАНІВ

Багато вдячних слів чули студенти на свою адресу, коли від'їжджали до Одеси з колгоспних ланів. Слова подяки ми чуємо і зараз. Нещодавно на ім'я ректора нашого університету, професора О. Богатського надійшли листи з редакції обласної «Знамя коммунизма».

— розповіді директора колгоспу «Одесский» В. Присяженки та голови колгоспу ім. 50 років Жовтня І. Кафтана про відмінну працю наших студентів. Наша газета й пропонує їх читачам.

ЗАСЛУЖИЛИ ПОВАГУ

Багатий урожай овочів виростили в цьому році у радгоспі «Одесский» Комінтернівського району. Допомогти своєчасно зібрати цей урожай — таке завдання було поставлено перед студентами Одеського держуніверситету. У радгосп прибули студенти фізичного, механіко-математичного факультетів та факультету РГФ.

Високою дисциплінованістю та сумлінним ставленням до роботи відзначились фізики. Максимально використовуючи погожі дні, сповнені відповідальності за доручену справу, студенти працювали не покладаючи рук. У тому, що радгосп виконав план поставки овочів трудящим міста на 107 процентів, є велика заслуга й студентів фізичного факультету.

Неможливо перерахувати всіх, хто відзначився на ланах радгоспу, але й не можна не відмітити групу студентів II курсу, яка щоденно перевиконувала норми. Партком і керівництво радгоспу відзначили ряд студентів почесними грамотами за відмінну працю. Спеціальною грамотою була відзначена також група студентів II курсу. І дійсно — 100 тонн помідорів, 40 тонн винограду — такі показники цієї групи.

Своєю працею студенти заслужили глибоку повагу трудящих села.

В. ПРИСЯЖЕНКО,
директор радгоспу «Одесский».

ВАГОМА ДОПОМОГА

До нас у колгосп ім. 50 років Жовтня Іванівського району приїхали студенти із Одеського держуніверситету геолого-географічного факультету на чолі з викладачами Володимиром Івановичем Гринкевичем і Володимиром Миколайовичем Ермоліним.

Всі студенти з першого ж дня дружно включились в роботу. Одні пішли на збір овочів, інші — вантажниками на автомашини, що вивозили силосну масу від комбайнів, та на вивезення овочів. На очищенні кукурудзи, на плантаціях винограду трудилися геологи.

Серед студентів були також і будівельники. Олександр Гулянь, Василь Головенко, Олександр Нагребелький і інші показали, що вони добре знаються в цій справі і на протязі 15—18 днів забетонували понад 500 квадратних метрів підлоги в складі й 220 квадратних метрів кормоцеху.

Більшість студентів, які працювали на зборі врожаю, перерізи і очищенні початків кукурудзи, щоденно виконували й перевиконували денні норми.

Правління, партбюро колгоспу і всі колгоспники щиро подякували студентам, викладачам за надану нам допомогу по збиранню і продажу державі кукурудзи і овочів. Велике вам спасибі!

І. КАФТАН,
голова колгоспу ім. 50 років Жовтня.

40 років хімічного факультету НАУКОВИЙ КОМПЛЕКС

Ми з почуттям великого хвилювання відзначаємо 40-річчя рідного факультету. За сорок років, що минули, завдяки турботі Комуністичної партії та Радянського уряду наш факультет значно розвинувся і виріс. Він — одна з дуже авторитетних хімічних шкіл і важлива хімічна наукова установа. Перспективи подальшого розвитку факультету дуже хороші. Попереду — створення нових кафедр, лабораторій, дослідного заводу, організація нового біохімічного факультету.

Все це сповнило нас впевненістю в тому, що необхідно не тільки й послідовно розширювати штат і збільшувати темп нашої роботи. Необхідно розвинути факультет — в наших руках. Тільки так, наскільки ефективно ми будемо працювати, виконуючи рішення XXIV з'їзду КПРС, тільки так, наскільки послідовно й плідно ми будемо підвищувати рівень підготовки кадрів, теоретичну й практичну значимість та економічну ефективність досліджень, залежить темп подальшого розвитку факультету.

Кафедра органічної хімії нашого університету вступила в 1933 році у перший рік існування хімічного факультету маючи багатий досвід попереднього розвитку та славу історію, що почалася ще в 1865 році. Імена М. М. Соколова, А. А. Веріго, В. В. Марковнікова, П. Г. Мелікішвілі, В. М. Петріашвілі, М. Д. Зелінського, С. М. Танатара склали чудовий фонд історії розвитку кафедри з 1865 по 1933 рр. Традицією кафедри було дослідження питань теорії хімічної будови, стереохімії, вирішення синтетичних завдань із галузі тонкого органічного синтезу. Завідуючим кафедрою з 1865 р. був згодом видатний радянський учений, учень П. Г. Мелікішвілі, член-кореспондент АН СРСР, доктор хімічних наук, професор П. І. Петренко-Критченко (1868—1943 рр.).

У 1933—1940 роках на кафедрі проводились дослідження, присвячені вивченню просторово-утрундрених хімічних реакцій, вивчалось явище періодичності властивостей органічних сполук, розглядалися проблемні питання теорії кольоровості та питання класифікації хімічних реагентів. Багато з робіт, виконаних в ці роки, опубліковані в «Журнале общей химии», у «Berichte der Deutschen chemischen Gesellschaft», які не втратили свого значення до цього часу.

З 1940 року по 1950 рік кафедру органічної хімії очолював учень П. І. Петренка-Критченка професор В. Д. Богатський (1888—1950 рр.). В цей період продовжували розвиватись традиційні дослідження по вивченню впливу просторових та структурних факторів на реакційну здатність органічних сполук (особливо відома праця по вивченню етерифікації різних спиртів трихлороцтової кислоти); були розвинуті праці по вивченню реакції Фріделя-Краффта та вивченню впливу ультразвуку на різні хімічні процеси.

Слід відзначити, що це були особливо важкі роки. У 1941—1945 рр. наш народ, керований Комуністичною партією, вів героїчну Велику Вітчизняну війну, захищаючи нашу Батьківщину від фашистської навали.

Багато викладачів, співробітників та студентів нашого університету героїчно боролись на фронті, брали участь у партизанській боротьбі. Так, наприклад, один із провідних доцентів кафедри органічної хімії С. М. Лялюшко з першого дня війни боровся на фронті, виконуючи складні завдання. Нині — полковник у відставці С. М. Лялюшко — керівник відділу одного з галузевих наукових інститутів нашої країни. Одеський університет протягом усієї війни готував кадри для країни і проводив наукові дослідження, причому в 1941—1942 рр. в евакуації в м. Майкопі Краснодарського краю РРФСР, а в 1942—1944 рр. також в евакуації в м. Байрам-Алі Туркменської РСР. В евакуації продовжувала свою роботу й кафедра органічної хімії, виконуючи переважно прикладні завдання по допомозі фронту та тилу. Коли університет повернувся у звільнену від фашистів Одесу,

хімічний факультет і в тому числі й кафедра органічної хімії почали свою роботу з відновлення буквально всього. Приміщення було зруйноване, лабораторії розграбовані, прилади та обладнання, література практично були відсутніми. Важкими були відбудовні роки — 1945—1951, але до 1951 року хімічний факультет в основному було відбудовано.

З 1956 по 1960 рр. кафедрою органічної хімії керував учень академіка Б. А. Казанського (Москва), доктор хімічних наук, професор В. П. Гольмов (1907—1961). З 1960 р. до цього часу кафедрою органічної хімії керує учень професора А. К. Плісова, член-кореспондент АН УРСР, доктор хімічних наук, професор О. В. Богатський. З 1960 по 1970 рр. на кафедрі вивчались різні аспекти хімії алкоксисполук.

З 1963 року розпочато й проводиться зараз широке дослідження, присвячене вивченню стереохімії реакцій синтезу. На шляху розвитку цього напрямку (доценти А. І. Грень, Г. Л. Камалов та інші) вирішено ряд важливих конформаційних завдань.

В 1967 році на підставі теоретичних робіт, що показали істотну залежність психотропної активності гетероциклів від їх конфігурації та конформації розпочато велике дослідження.

Один з препаратів впроваджується зараз в медичну практику, він буде стояти на сторожі здоров'я наших радянських людей. Вивчено ряд цікавих хімічних проблем у галузі синтезу та прояву закономірної зміни властивостей азотистих гетероциклів у залежності від структури та стереохімії. Знайдено ряд закономірностей у співвідношенні «структура препарату — хімічні та фізичні властивості — фізіологічна активність» та здійсненні операції по хімічному та біологічному моделюванню фізіологічно активних речовин. Найближчими роками цей напрямок (доцент С. А. Андронаті та ін.) матиме подальший всебічний розвиток та удосконалення.

Характерно, що за останні роки значно розширився дослідницький науковий сектор кафедри. Обсяг досліджень зріс з двадцяти трьох тисяч карбованців (1963 р.) до 186 тисяч карбованців (1973 р.). Господариний НДС кафедри (к. х. н. Л. Я. Глиньська та ін.) є зараз авторитетною науковою групою.

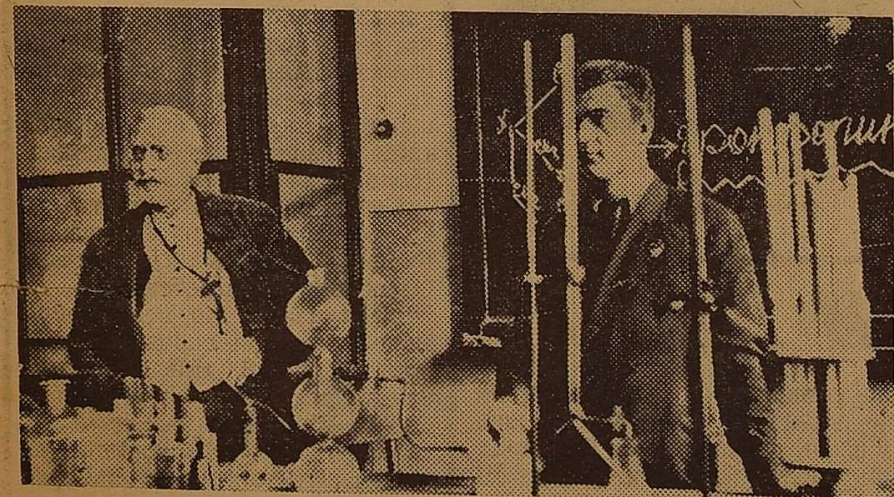
За останні роки колектив органіки значно виріс. Якщо в 1960 р. на кафедрі працювало 13 чоловік, то в 1973 р. у складі комплексу — 105 співробітників, в тому числі один доктор хімічних наук і 17 кандидатів. З 1965 р. кафедрою органічної хімії підготовлено 26 кандидатів наук.

Перспектива подальшого розвитку наукового комплексу дуже широка. Це у першу чергу — створення галузевої лабораторії та заводу, що переведе весь комплекс на якісно новий рівень, значно збільшивши його сили та можливості й докорінно поліпшивши справу підготовки кадрів. Інтересні й нові плани в галузі розвитку наукових досліджень.

Академічно-університетський комплекс з органічної та біоорганічної хімії має численні та дуже тісні наукові зв'язки. Це співробітництво ми маємо намір розширяти і в подальшому. Комплекс непогано обладнано, й щороку продовжується розвиток учбово-лабораторної бази. У науковій роботі комплексу активну участь беруть студенти, вносячи великий вклад у розвиток всіх напрямків досліджень.

Такі деякі підсумки роботи хіміків-органіків у складі хімічного факультету нашого університету. Немає сумніву, що колектив наукового комплексу і в подальшому буде розвивати масштаб і темп наукових досліджень, прагнути найбільш ефективно виконати свої зобов'язання по здійсненню завдань дев'ятої п'ятирічки, по реалізації історичних рішень XXIV з'їзду КПРС.

О. БОГАТСЬКИЙ,
член-кореспондент АН УРСР, професор;
А. ГРЕНЬ, доцент;
О. СТЕПАНОВА, доцент.

40 років тому починали свій шлях у науці багато нинішніх вчених факультету.

На фото: професору М. Ниве-ровичу асистує А. Позігун.

ЗНАМЕННИЙ РІК

Перший курс хімічного факультету сьогодні переживає радісну подію — його факультет святкує 40-річчя з дня заснування. До радості, яка ще не вщухла, — радості того, що ми стали студентами, приєдналась ще одна —

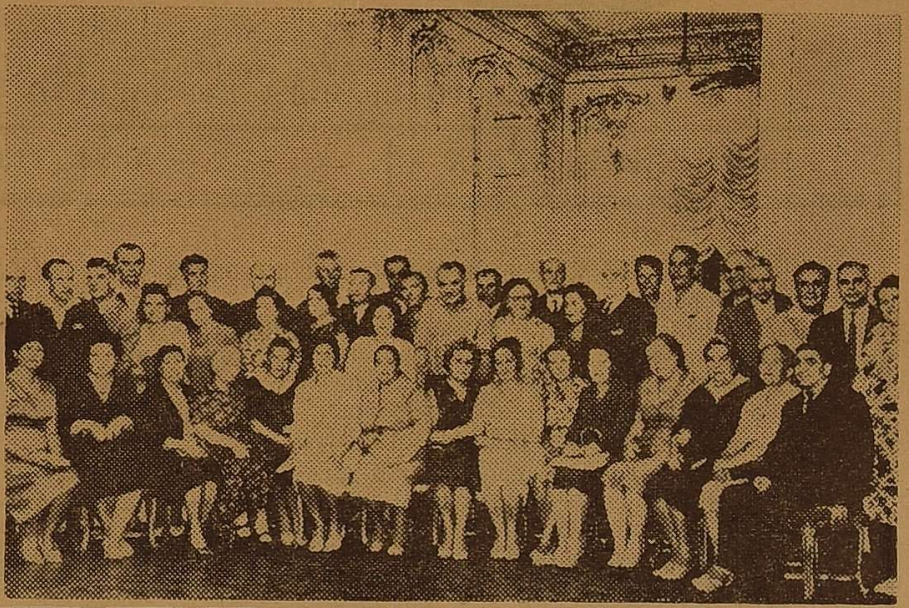
ювілей рідного факультету. 1973 рік став для нас знаменним роком, роком цікавих подій, серйозних випробувань, наполегливої роботи. Ми усвідомлюємо, що треба дуже багато працювати, щоб стати добрими спеціалістами.

Світ цікавого студентського життя шойно розчинив для нас свої двері. Цей світ — не красива казка. В ньому — радощі й засмучення, досягнення і невдачі. Всього буде протягом п'яти років навчання, але кожен рік — новий курс

ПЕРШИЙ ВИПУСК

Він був першим на хімічному. І тому випускникам — особлива шана, повага. А їх самих з'єднує міцна дружба, що виникла у студентські роки, помножена на свідомість, що вони — перші. Вони підтримують зв'язки, зустрічаються. На фото — перший випуск хімічного факультету. Унизу — зустріч через 25 років.

НОВА КАФЕДРА

Наша країна має величезні запаси природних багатств й розвинуту індустрію. Це дає змогу постійно вводити в дію нові виробничі потужності, збільшувати темп розвитку народного господарства. Зростання промисловості супроводжується значним забрудненням оточуючого середовища шкідливими речовинами — відходами виробництва. Це негативно впливає на біологічні умови існування людини.

XXIV з'їзд КПРС намітив розгорнути наукові дослідження по охороні здоров'я радянської людини і поліпшити захист природного середовища, для чого необхідно прискорити будівництво й реконструкцію очисних будівель для промислових і побутових стічних вод, газоочисних і пиловловлювальних установок, здійснити заходи по боротьбі із забрудненням повітряного середовища.

Постанова ЦК КПРС і Ради Міністрів СРСР «Про посилення охорони природи і поліпшення використання природних ресурсів» зобов'язала вчених і науково-технічних працівників країни вирішити завдання великої державної ваги — розробити комплекс заходів по захисту атмосферного повітря від забруднення.

Виконуючи цю постанову, Міністерство вищої й середньої спеціальної освіти УРСР прийняло рішення про організацію в Одеському університеті кафедри хімічних методів боротьби із забрудненням оточуючого середовища, покликаної готувати хі-

міків із спеціальності «охорона природи».

У вересні 1973 року відчинила свої двері нова кафедра, яка виросла в надрах кафедри неорганічної хімії. Співробітники кафедри розвивають і продовжують раніше розпочаті дослідження у галузі хімії фторвмістких неорганічних кислот.

Роботи в цьому напрямку ведуться з 1967 року. З цього часу захищено одну кандидатську дисертацію, опубліковано близько 50 робіт в центральній пресі, одержано 12 авторських свідоцтв. На базі фундаментальних досліджень ведуться роботи на підприємствах. У 1970—1971 роках успішно пройшли промислові випробування запропонованого співробітниками кафедри сорбиту на Дніпропетровському заводі.

Разом з Інститутом біофізики Міністерства охорони здоров'я СРСР і Державним інститутом кольорової металургії створено респіратор «Снежок КУ» і цілий ряд установок автономної дії (УАД) для очищення повітря, яке надходить в кабінні крановщиків, у склад дооброблення суперфосфату.

Респіратор «Снежок КУ» та УАД успішно проходять виробування на ряді заводів України (Одеському суперфосфатному, Вінницькому, Горлівському, Костянтинівському хімкомбінатах).

Все це дає підстави вважати, що кафедра внесе свій вклад у виконання постанови ЦК КПРС та Ради Міністрів СРСР і рішення XXIV з'їзду КПРС.

А. ЕННАН,
завідуючий кафедрою методів боротьби із забрудненням оточуючого середовища, доцент,

А. БЕРЕЗІНА,
кандидат хімічних наук.

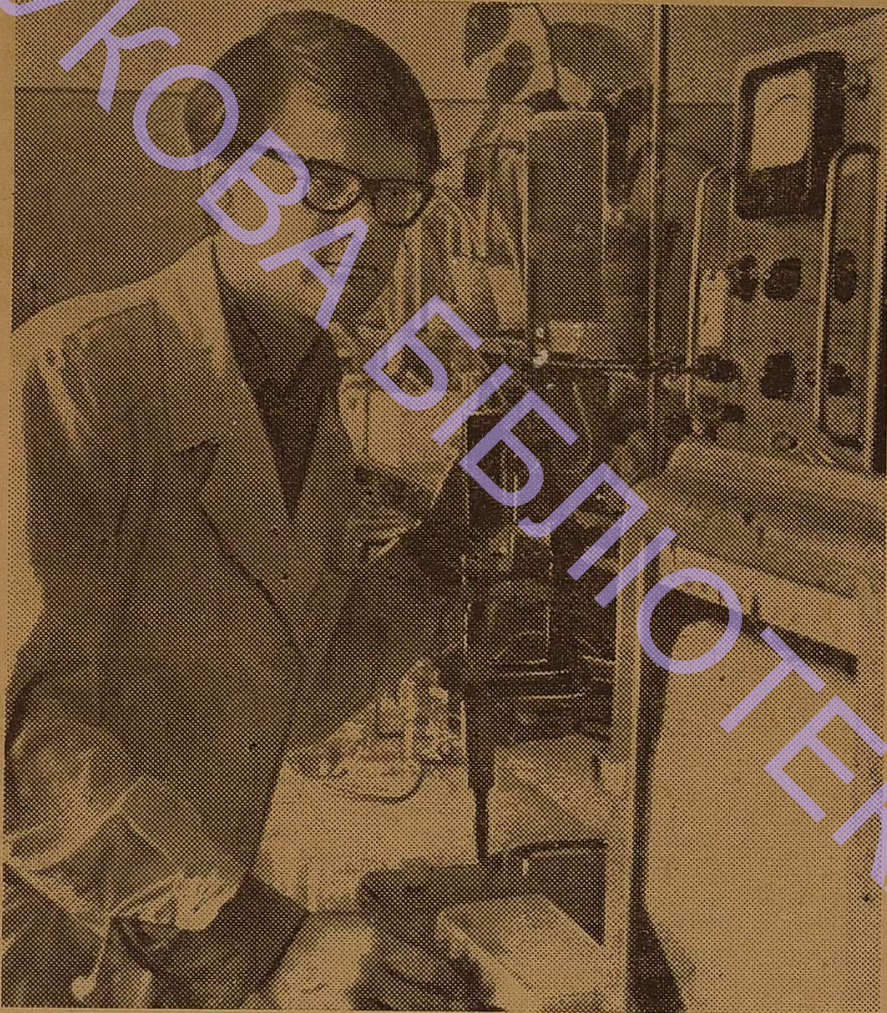
— подарує світу частку себе. І хотілось би, щоб наша частка була відчутною, щоб досягнення факультету до його 50-річчя стали ще вагомішими.

В. РИБАЛКО,
комсорг I курсу хімічного факультету.

Сторінку підготувала редколегія стінгазети «Советский химик».

ПОТРІБНІ СПРАВЖНІ СПЕЦІАЛІСТИ

Продовження розмови про методи й засоби підготовки науковців

Із захопленням займається науково-дослідною роботою студент V курсу геофаку Г. Ананьєв.

На фото: Г. Ананьєв за роботою з установкою.

Фото О. ЛЕВІТА.

Трохи про ЛЕФ,

тобто про досвід наукової студентської роботи в лабораторії експериментальної фонетики факультету романо-германської філології. Проводиться вона у двох напрямках:

— вивчення інтонаційної і акцентної структури іноземної мови у співставленні з українською;

— використання математичних методів у фонетичних дослідженнях.

Це проблеми, що потребують свого комплексного вирішення. Отож і теми, над якими працюють студенти, взаємопов'язані між собою, доповнюють одна одну.

Так, інтонаційній структурі англійської мови присвячено дослідження студентів А. Добринова, М. Бархатова, А. Потаренкова, Л. Щекочевіч.

Коллективно працювали над курсовою роботою, присвяченою лексико-граматичним засобам вираження гніву й обурення (на матеріалах сучасних авторів), студенти Єфремов і Толкачев. Їх спостереження доповнила робота Горюшка, що ґрунтується на «Північних оповіданнях» Джека Лондона.

Чималу роль у вивченні експериментальної фонетики відіграють наукові семінари, на яких студенти обмінюються досвідом з розшифровки осцилограм, аудіоаналізу.

Запроваджувана нині загальноуніверситетська система студентської наукової роботи сприяє зростанню творчого потенціалу кожного студента, прищепить смак до самостійної роботи.

А. ПИРОГОВА,
аспірант кафедри англійської філології.

СТИМУЛЮВАННЯ — ТЕЖ

Атестація, як відомо, виникла як засіб активізації роботи студентів у міжсесійний період. Однак, не завжди повно використовується її стимулюючий вплив. Маю на увазі той випадок, коли вже відомо, що студент постійно працює над матеріалом, успішно виступає на семінарських заняттях і т. ін. Такого студента треба було звільнити від зайвого контролю, перевірки.

Особливої уваги потребують ті, хто відстає від товаришів, працює нерегулярно.

Краще було б проводити атестацію без попередньої підготовки

НА РІВЕНЬ СУЧАСНИХ ВИМОГ

Усі чотири роки навчання в університеті мене не полишає відчуття, що я проходжу осторонь чогось дуже важливого. І пов'язане воно з актуальним на сьогодні питанням. «Чи так ми вчимося, як треба?»...

Звичайно, наші чудові викладачі докладають усіх сил, аби ми одержали ґрунтовні й різнобічні знання. Та, як це не парадоксально, у цьому є своя вада.

Практика читання дуже повільна, поширених лекцій притуплює почуття відповідальності у студентів. «Навіщо шукати потрібну літературу, конспектувати її, коли все подається ніби «на тарілці», у готовому вигляді», — питається дехто.

Студент при такій системі на-

ки студентів, поетапно. Спочатку перевіряти мінімум засвоєних знань, вдаючись до письмових контрольних робіт, роботи на обчислювальних машинах. А вже потім застосовувати ускладнену частину атестації — перевірку засвоєння всього теоретичного курсу.

І знову ж таки — треба наголосувати на атестації як на стимулюючому засобі, а не лише перевірому, контролюючому.

М. БЕЛЕНКО,

студент мехмату.

вчання ніби проковтує знання, а не бореться за їх оволодіння.

Лекції не повинні дублювати й підручника, а мати, так би мовити, націлюючий, організаційний характер.

На мою думку, найбільш сумлінним студентам, які виявляють потяг до наукової роботи, можна встановити систему вільного відвідування лекцій, що вивільнить час для самовдосконалення, ліквідації прогалин у знаннях.

І ще: підвищити роль кіно й телебачення, яким треба ширше відчиняти університетські двері. Вищу освіту — на рівень сучасних високих вимог!

Є. ХАРИТОНОВ,
студент V курсу юрфаку.

ПОСЕРЕДНІХ НАМ НЕ ПОТРІБНО

Звітно-виборна комсомольська конференція — це важливий етап в діяльності комсомолу університету. Справжня принциповість, діловитість, вимогливість, що прозвучали у виступах делегатів — все це сприяє підвищенню всієї подальшої роботи комсомольських органів.

Нещодавно в цьому залі проходили звітно-виборні збори нашого факультету. Принципіальні виступи комуністів і комсомольців допомогли нам скласти нові плани роботи з урахуванням всіх недоліків. Було відзначено, що рівень роботи комсомольської організації фа-

культету значно зріс. Наші комсомольці активно беруть участь у всіх сферах життя університету. Значно підвищилась успішність серед студентів — 98,5 процента. Зараз головне наше завдання — вирішити проблему «трийки». І я не можу не погодитися зі словами проректора по

учбовій роботі Д. І. Поліщука, котрий сказав, що народному господарству посередні спеціалісти не потрібні.

П. МУЗИЧЕНКО,
комсорг юрфаку, кандидат імені К. Маркса.
(З виступу на комсомольській конференції).

ДВА ТИЖНІ НА ТЕРСКОЛІ

Гори... Їх засніжені вершини, величність і горда краса вабили й ваблять людей сміливих, відважних, з гарячими й добрими серцями. Гори завжди полонять людей мудрим мовчанням, за яким, здається, прихована таємниця світобудови. Саме цим вони нагадують мені зірки. Приторкнувшись до пізнання дуже маленької сторони світобудови, спробувати пізнати одну з її численних таємниць — з цією метою я, вже як студент III курсу, приїхав сюди, на Терскол. Приїхав, щоб взяти участь у виконанні програми дослідження стаціонарних зірок, які провадиться Головною астрономічною обсерваторією АН УРСР з АО ОДУ.

Мені належало витримати перший серйозний іспит на вміння застосувати знання, одержані в університеті, на практиці. Зміст спостереження полягав в одержанні оцінок блиску перемінної зірки й обробленні одержаних даних.

Робота розпочалася в першу ж ясну ніч. Спочатку, звичайно, мене ознайомили з дією телескопа й приладами, а потім пояснили сам процес роботи. Деякі навички таких спостережень у мене були з літньої практики в Маяках. Одержані там знання мені допомогли швидше освоїтися в поводженні з телескопом. Оброблення спостережень також було відомо. На I—II курсах Є. М. Крамером нам читався курс лекцій з цієї дисципліни.

Два тижні, які я провів на Терсколі, дали мені можливість виявити, що я знаю, а над чим ще треба багато працювати. Досвід роботи у мене, звичайно, ще дуже малий, тому мені важко говорити, що є малопридатним чи дуже важливим із мого запасу знань, але моє ставлення до практичних дисциплін змінилося. Я зрозумів, що при вивченні їх мені треба бути уважнішим. Коли хоч трохи ознайомишся з потребами практичної роботи, такий висновок напрошується сам.

Підсумки спостережень оброблюються. Сподіваюсь, що розпочата робота буде доведена до кінця.

У тому, що я займався саме цією роботою, є елемент випадковості: на літній практиці в Маяках я зустрівся із співробітником Київської обсерваторії, який приїхав сюди у відрадження. Ми познайомилися, він мені розповів, чим займається, і запропонував працювати з ним. Я давно мріяв зайнятися певною проблемою, а тут трапилась нагода здійснити це бажання. Але я думаю, що було б куди краще, коли б у здійсненні таких бажань студентів було менше випадковостей, а більше — невипинних пошуків, прагнення працювати в повну силу.

Рання спеціалізація, на мій погляд, дуже певна, але не треба обмежуватися тільки нею. Треба поповнювати знання не тільки з суміжних дисциплін, але й намагатися одержати широку

загальну освіту. На мою думку для того, щоб стати повноцінним науковцем, необхідно мати високий загальний розвиток, бути свідомим, культурним. Громадська діяльність повинна посідати важливе місце в роботі вченого. Мені здається, що необхідно шукати нові форми заохочування студентів до участі в суспільному житті. При цих формах набуття таких навичок для кожного стане життєвою потребою.

Дуже цікавими й корисними для виховання всебічно розвинутої особистості, гадаю, будуть нещодавно введені лекції, які знайомлять філологів та істориків з проблемами астрономії, фізиків і математиків — з новим зиків і філології та філологів. Дуже жаль, що така система не набула широкого розмаху. Та УДР — дуже потрібна, чин, до якого б залучати студентів нашого університету, ходити не просто дипломом, а гармонізувати ті люди.

Давно почався новий рік, а у мене в пам'яті враження від життя на Е. Можливо, коли-небудь я зможу ще приїхати сюди, у всякому разі мені хотілось би. А поки треба набирати знань. Ще дуже багато належить пізнати й зробити.

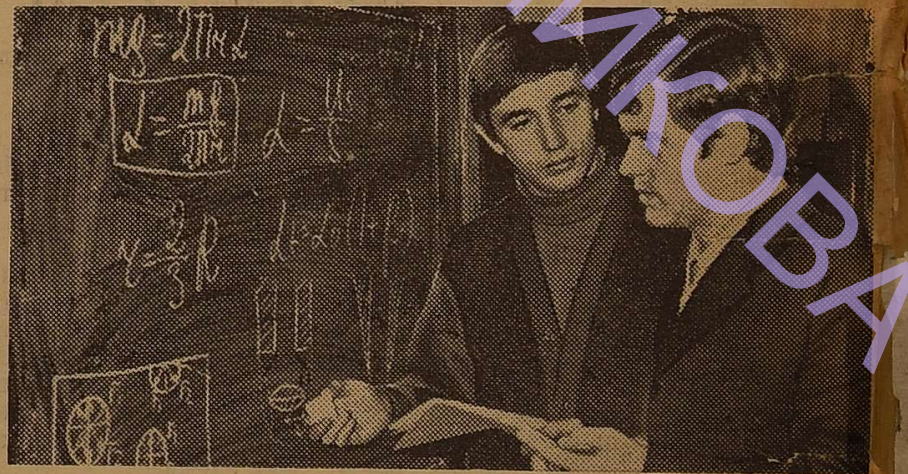
О. БУКАЛОВ,

студент III курсу фізфаку.

Зараз у студентів нашого університету гаряча пора — йде атестація. У студентів I курсу фізичного факультету П. Захватаєва, Ю. Мазура, В. Золотарьова та Л. Бескірєва проходять з допомогою машинного опитування (фото вгорі).

Студенти V курсу фізичного факультету М. Потапов та В. Мартинюк на заняттях. Фото О. ЛЕВІТА.

МАНДРІВКИ ЗА СЛОВОМ

Шини коєс автобуса невпинно намотує на асфальт. Товариші Ра Олеса—Ананьів, студенти філологічного факультету їдуть на діалектологічну практику.

Збираючи діалекти української мови — це не зовсім легка справа, адже, щоб відтворити на аркуші паперу, потрібно добре пам'ятати те, чому навчаєш. Завдання курсу професор Степан Пилипович Бевзенко. Студенти, ї справи поставились серйозно, бо на основі раніше зібраних матеріалів, а також наших буде складатися діалектологічний атлас УРСР.

Невеликі групи по три-чотири чоловіки почали працювати в селах району.

Ми крокуємо по гарячому від спеки сільському шляху. З одного боку наче оловом налітє колоски пшениці купаються у жовтому промінні сонця. З іншого — стоять чепурненькі білі хати.

Ось сюди і зайдемо, — показав на невелике поросле травицею вітряк, сказав керівник практики Т. Г. Шевченко, а потім додав:

Тут живе одна із стареньких жителів села.

Господарка одивувалась незнайомим гостям. Проте, дізнавшись про нас і наш візит, почала дослідження. Дати про історію села, про громадянське життя, про родичність, про розглядалися. Часто онуки вості та питань, виправляють. Багато вимову на назви ковані арих предметів, та ми дивували їх, бо саме це нас втягло.

Для практики студентів нашого університету дізналася редакція районної газети.

Одного сонячного дня завітав редакційний «газик» у село, де працювали Л. Абрамова, І. Кравченко, Н. Лауш, Н. Борейко. Та дівчат зразу відшукати не вдалося. Тільки й чути було від місцевих жителів, що бачили дівчаток то тут, то там. А

вони, записавши матеріал в одних, йшли до других, від других — до третіх і так опинилися аж в сусідньому селі Нова Боярка, де ми їх і знайшли.

— Ну, як справи, дівчата, — поцікавився Тарас Григорович. — Все гаразд, — відповідає Ліда Абрамова. — Ось і зараз, бачите, нам дуже цікаво розповідають.

Фотооб'єктив районної газети піймав один момент з практики, а стрічка магнітофона продовжувала записувати голоси жителів села. Ось дідусь називає всі частини звичайної коси, упряжі для коней, адже він працює у колгоспі фуражиром.

Нас цікавило все, що розповідали люди. Багато чого було незнайомим, вперше почути. Тому ми буквально осяпали їх запитаннями.

Під час практики до Т. Г. Шевченка дуже часто дзвонили з різних сіл району наші студенти. Вони доповідали про хід роботи, про зібраний матеріал, коротко консультувалися.

А ось уже і перші результати. Мариса Легун привезла з записами місцевих говірок загальний зошит.

Наступного дня приїжджає з села Михайлівка і Аліса Радько.

— Ох, скільки там можна записати. Шкода, що у нас не було магнітофону. Можливо поїдемо завтра туди із магнітофоном, Тарасе Григоровичу, — пропонує Аліса.

— Згода, поїдемо, — задоволений керівник практики.

Чимало нового записали ми в селі Михайлівка. Добре попрацювали Надя Бадюк та Вали Марченко. Дві записані від місцевого населення касети магнітофону стрічки привезли вони із села Долинське. Один за одним здавали студенти матеріали своєї роботи...

Практика закінчилася успішно.

В. МОРОЗ,
студент III курсу філфаку,
слухач ШМЖ.

Фото автора.

ПРАВО НА ПРОФЕСІЮ

Ось і все. Іду на останній урок в свій 9 «В» зі змішаним почуттям щасливої гіркоти (стали рідними ці діти за час практики) й подиву (як швидко все пролетіло). Думаю про те, що було. Згадую деталі: уроки, свої думки, свої почуття, висновки.

...Старші й молодші класи. Ми були вчителями і в тих, і в інших і тому можемо правдиво висловлювати свої думки про школу.

Діти! Вони — майбутнє нашої країни. Відповідальність за виховання нових поколінь несуть шкільні вчителі.

Сьогоднішній учитель повинен бути «професором», бо він мусить все знати (така вимога часу, такий розвиток дітей). Він — артист, тому що кожний урок — це роль, яку треба зіграти, не зфальшививши. Він — друг, тому він повинен допомагати дітям у всьому.

Справжній учитель — великий і любий авторитет, у якого

бездоганне все: і обличчя, і одяг, і думки, і серце!

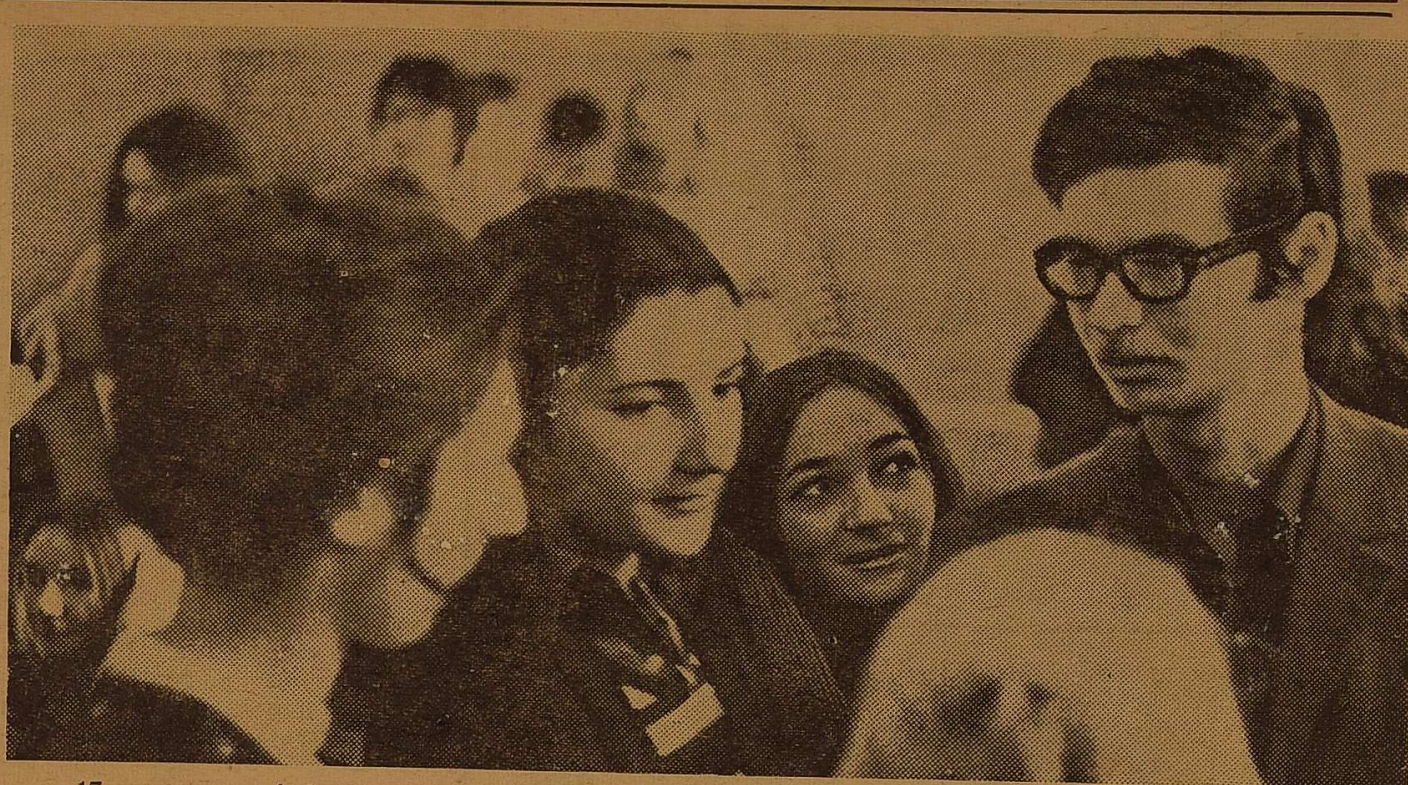
Все залежить від тебе, від твоєї волі, від твоєї праці, від твого бажання. Потрібно любити й розуміти школу, сумлінно трудитися для неї і на неї.

Треба бути подвижником. Такими, як наші шкільні керівники — історики Олександра Георгіївна Гордвенко і Ванда Владиславівна Цесеренко (СШ № 122). Школа — бог, якому вони вклоняються ось уже 30 років і якому приносять у жертву знання, здоров'я, душу і серце.

Йти в школу — треба мати право, надане власною совістю. Треба запитати себе, а чи готовий, чи віддам все, що маю найкраще, дітям?

І тільки коли чесно і з повною відповідальністю ти сам скажеш собі «так» — ти зможеш гордо вступити в славу вчительського звання за нову людину.

М. ШЕПЕЛЯВА,
студентка V курсу істфаку.

17 листопада відбулося перше знайомство студентів філологічного факультету з їх колегами по навчанню з Будапешта.

Угорські студенти — майбутні викладачі російської мови і літератури, приїхали в Одесу на практику. І знайомство, звичайно, являло собою великий інтерес для обох сторін. Після офіційного представлення всі розійшлися групами. І в угорських, і в радянських студентів було багато питань, які вони поспішали задати. Розмови не стихали: питання, здивовані й радісні вигукі — все це злилося воедино. Але всі прекрасно розуміли один одного.

Угорські студенти розповідали про своє життя і навчання в Угорщині, ділились враженнями

від перебування в Радянському Союзі. В свою чергу їх цікавило, що цікавого у нас. Та головним питанням для обох сторін було — як і чому навчають. Виявилось, що деякі предмети вивчаються ними паралельно. Чимало нового цікавого дізналися в той вечір студенти один про одного. Та, на жаль, зустріч підходила до кінця, угорські студенти поспішали на проглядання фільму. І звичайно ж, ще не одна зустріч чекає на студентів Одеського і Будапештського університетів.

До скорої зустрічі, друзі!

Л. ІВАНОВА,
студентка II курсу філфаку.
Фото О. ЛЕВІТА.

З відряджень дальніх...

ДОБРА І НЕДОБРА АНГЛІЯ

Англія 70-х років. Яка вона? Що являє собою ця країна Албїона? Чи схожа вона на ту Англію, образ якої давно склався в нашій уяві під впливом англійської літератури. Чи можна дати вичерпну відповідь на ці питання?

Тепер, після трьохлітнього перебування в цій країні, бачиш, що це так само неможливо, як не можна декількома словами описати цю інтересну й складну країну. Але розуміння цього прийшло потім, а в ту осінь 1969 року, ми, група університетських викладачів, сіли в міжнародному аеропорту Шереметьєво в літак, що відлітав по маршруту Москва—Лондон. Всім нам не терпілось скоріше подивитись на цю «стару добру» і, як ми знали з підручників історії та газет, дуже часто недобру Англію, країну, яка дала світу великого Шекспіра, чудового реаліста Дікенса, блискучого Оскара Уальда, неповторного Теккерея, колочого й милого обманщика Бернарда Шоу та багатьох інших, які привернули нашу увагу до цієї країни й примусили полюбити її трудолюбивий народ, країну, де проходили три з'їзди РСДРП, де на початку ХХ століття в Британському музеї працював Володимир Ілліч Ленін, працював і вивчав не тільки книги, але й цю першу цитадель капіталізму, вивчав уважно, мріючи про те, щоб позбавити людство від всяких вад капіталізму, які проявились вже в ті далекі роки.

В літаку ми весело говорили, час від часу поглядаючи на годинник і в ілюмінатор. Нарешті, засвітилось традиційне табло — «Не палити!». «Прив'яжіть реміні!», і наш ІЛ-62 пішов на зниження.

Але сіли ми не скоро. Виявилось, що літак вийшов з графіка, і ми тепер робили коло за колом над залитою сонцем країною, намагаючись знайти місце. Нарешті ми сіли. Останні слова прощання з милими московськими стюардессами, і ми вже по британській землі йдемо до автобуса. Оглядаємось назад, нанаш ІЛ-62 зі змішаним почуттям гордості за цю чудо-птицю й суму. Адже ми шойно залишили останній шматочок нашої радянської Батьківщини. Попереду — майже три роки на чужині. Якими вони будуть?

Але, видно, таке вже ХХ століття. Воно не залишає часу на сентименти. Життя йде, а частіше летить вперед. І от ми вже

теж летимо в жовтому аеропортовському «мобайл лаундже» (автобусі для перевезення аеропасажирів) компанії БЕА до приміщення аеровокзалу. Виходимо з автобуса і йдемо численними скляними коридорами і переходами вслід за всіма. Опиняємось у великому залі, де багато різних столів-стоїлок — пропускних пунктів іміграційних властей. Читаємо таблички: «Для підданих Великобританії!», «Для громадян Британської співдружності». «Для іноземців».

Іноземці — це ми. Нам сюди! За старою одеською звичкою робимо ривок уперед, щоб пошвидше зайняти чергу, одночасно стоїмо поглядаючи по сторонах. По-перше, щоб ніхто не проскочив без черги (не може бути, щоб не було спритних!), а, по-друге, взагалі! Закордон же.

Ніхто не обганяє. Уповільнюємо крок. Погажно підходимо до усміхненого чиновника. Посміхаємось у відповідь і разом з посмішкою даємо йому наші паспорти й заповнені ще в літаку анкети. Працюючи швидко й весело, чиновник робить в паспорті декілька відміток, ставить якісь штампи, з спритністю фокусника вихоплюючи приготівлені для цієї мети спеціальні резинові трикутники, прямокутні й круглі печатки. Мимоволі згадується невтомний Полихаєв з «Золотого теляти».

Але всі ці нехитрі формальності виконуються так швидко, що часу для літературних спогадів не залишається. Крім того, незручно при переході кордону згадувати якогось Полихаєва. Тим більше, що чиновник звертається з якимось важливим не те питанням, не те повідомленням.

Так і є. Поки я тут роздумував про всякі сторонні справи, щось змінилось в ставленні чиновника до мене. На обличчі все та ж посмішка, хоча голос пробацьливий, в очах запитання і настороженність. Лише пробувши в Англії декілька років, я, як мені здається, до кінця зрозумів і в якійсь мірі оцінив цю виховану з дитинства рису англічан — соромитись якого-небудь неприємного чи делікатного запитання.

Але в той же час мені було не до психологічних етюдів. Випаливши «пардон», я запитально подивився на нього, запрошуючи таким чином повторити запитання. Все ще соромлячись, повторює питання. Тепер настає час

мені засоромитись і розгубитись. Як можна відповісти на питання «Чому Ви приїхали з дружиною?». Тим більше, що дружина, маючи за плечима лише звичайний курс англійської мови середньої школи і звичайний курс англійської мови звичайного технічного вузу з його обов'язковим підрахунком знаків, стоїть поруч в повному непорозумінні змісту дискусії, що розгорнулася.

Лише пізніше я довідався, що запитання чиновника не було звичайною цікавістю. Адже я був першим радянським лектором, запрошеним і прибувшим до Англії з дружиною. Ця обставина, очевидно, і привела в замішання англійського чиновника, який не знав, які штампи ставити в цьому випадку.

Розуміючи, що відповідати треба, коли навіть не знаєш, що відповідати, я швидко став шукати в своєму словниковому запасі потрібні слова. І тут рідна Одеса прийшла на допомогу й виручила. Виручила стара звичка одесита відповідати питанням на питання. Перекласти його на англійську було вже справою секунд. «А чому я не повинен був прийти з дружиною?».

Відповідь явно здивувала молодого чиновника. «Пробачте, сер! Я зараз повернусь», — сказав він і з паспортом дружини в руці пішов в далекий куток залу, де сидів чиновник похилого віку, очевидно, його начальник. Через декілька хвилин, знову посміхаючись, він підходив до мене: «Все гаразд!».

У повітрі знову заігнали резинові геометричні фігури і, взявши в руки наші серпасті й молоткасті паспорти, ми перейшли кордон, а назустріч нам уже йшов представник Британської Ради і дама досить-таки похилого віку, з великим значком на грудях, яка говорила по-російськи з санкт-петербурзьким акцентом.

20-ма хвилинами пізніше ми вже стояли біля входу в приміщення аеропорту і з інтересом розглядали червоні двоверховні автобуси, в які сідали пасажирів, й прицепи, в які вантажився їх багаж. А через декілька хвилин ми вже мчали в автомобілі в напрямку Лондона, залишаючи величезний аеропорт Хіт-роу.

А. БАРБАРИГА,
(Далі буде).